

Trapolyn : kluchtspel

<https://hdl.handle.net/1874/36410>

12
Z. oct.

3058

Anno	Inhoud
1688	Trapolyn
1686	Verlooven & Schuldtragt..
"	Zegenpraalend ootshrijk. of t veroverd open.
1689	Wooning van Willem Hendric. en Maria Suarte.
1691	Schijnheilige Vrouw, of de Wijtschard van Jan Casperk.
1685	Echtscheiding van Jan Klaas en Saartie Hans
"	Geweasde Advocaat.
"	Belachelijke Stofze Tijffes.
"	(Per-Zegen en Lykpligten van Michiel: Adriaan des Ruijter)

E. vd Hoven

T. Arentz

GESCHENK

^{VAN}
den Heer P. H. van Moerkerte,

Jr.

28.3058

TRAPOLYN.

KLUCHTSPEL.

Uit het Fransch gevolgd

DOOR

E. v. HOEVEN.

By d'Erf: van J. LESCAILJE, op den Mid-
deldam, naast de Vischmarkt, 1688.

Met Privilegie.

O P D R A G T

Aan den Wel. Edele Geboorne Man-
hafte HEER,

Myn HEER

De TOUSSAIN,

*Heer van Leeuwenburg en Rit-
meester ten dienst van de Ver-
eenigde Nederlanden.*

DE Roem, die U Ed.
niet alleen in de Wa-
penen, maar ook in
de Konste en Weeten-
schappen verkreegen heeft, doet
my vryheid nemen, dit kleine
werkje genaamt TRAPOLYN,
aan U Ed. op te dragen, te meer om
dat U Ed. onvergelykelyke Heus-
heid zich gewend heeft het gerin-

ge niet te versmaaden , maar in
tegendeel het zelve te gedoogen ,
en tot hooger aan te moedigen ;
't zal aan myn eerste arbeid de
grootste luister zyn , wanneer
U Ed de geringste die onder U Ed.
bescherming is , toestaat zich te
noemen

Wel-Edele Manbafte ,

U Ed. Dienaar ,

E. van der HOEVEN.

Copie van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Westvrieland doen te weeten. Also Ons vertoond is by de tegenwoordige Regenten van de Schouwborg tot Amsterdam, Dat zy Supplianten zedert eenige Jaaren herwaarts met hunne goede vrienden hadden gemaakt en ten Tooneele gevoert verscheiden Werken, zo van Treurspeelen, Blyspeelen als Klugten, welke zy lieden nu geerne met den druk gemeen wilden maken: doch gemerkt dat deze Werken door het nadrukken van anderen, veel van hun luister, zo in Taal als Spelkonst zouden komen te verliezen, en also zy Supplianten hen berooft zouden zien van hun byzondere oogwit om de Nederduitsche Taal en de Digtkonst voort te zetten, zo vonden zy hen genoodzaakt, om daar inne te voorzien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanig verzoekende, dat Wy omme redenen voorsz. de Supplianten geliefden te verleenen Oktroy ofte Privilegie, omme alle hunne Werken reeds gemaakt, ende noch in 't licht te brengen, den tyd van vyftien Jaaren alleen te mogen drukken en verkoopen of doen drukken en verkoopen, met verbod van alle anderen op zeecken hooge peene daar toe by Ons te stellen, ende voorts in communi forma. Zo is 't dat Wy de Zake en 't Verzoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wezende ter hede van de Supplianten, uit Onze regte wetenschap, Souveraine magt ende autoriteit dezelve Supplianten gekonzenteert, geakkordeert ende geoktroieert hebben, konzenteeren, akkordeeren ende oktroieeren misdezen, dat zy geduurende den tyd van vyftien eerst achter een volgende Jaaren de voorsz. Werken die reeds gedrukt zyn, ende die van tyd tot tyd door haer gemaakt ende in 't licht gebragt zullen werden, binnen den voorsz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeven en verkoopen. Verbiedende daarom allen ende eenen ygelyken dezelve Werken naar te drukken, ofte elders naargedrukt binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven ofte te verkoopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte ofte verkogte Exemplaren, ende een boete van drie honderd guldens daar en boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier die de kalange doen zal, een derde part voor den Armen der Plaatzte daar het kasus voorvallen zal, ende het reesterende derde part voor den Supplianten. Alles in dien verstaande, dat wy de Supplianten met dezen Onzen Oktroije alleen willende gratificeren tot verhoedinge van haare schade door het nadrukken van voorsz. Werken, daar door in geenige deelen verstaan, den inhoud van dien te authorizeeren ofte te advouderen, ende veel min te zelve onder Onze protektie ende bescherminge, eenig meerder kredit, aanzien oft reputatie te geven, nemaar de Supplianten in kas daar in yets onbehoorlyk zoude mogen influeeren, alle het zelve tot haren laste zullen gehouden wezen te verantwoorden; tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat by aldien zy dezen Onzen Oktroije voor dezelve Wer-

kan zullen willen stellen daar van geene geabbrevicerde ofre gekontraheerde mentie zullen mogen maaken, nemaar gehouden zullen weezen het zelve Oktroy in 't geheel ende zonder eenige Omiffie daar voor te drukken ofte te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn een exemplaar van alle de voorfz. Werken, gebonden ende wel gekonditioneert te brengen in de Bibliothecq van Onze Univerziteit tot Leiden, ende daar van behoorlyk te doen blyken. Alles op pœne van het effekt van dien te verliezen. Ende ten einde de Supplianten dezen Onzen konzent en Oktroijs mogen genieten als naar behooren: Laften wy allen ende eenen ygelyken die 't aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoud van dezen doen, laaten en gedogen, rustelyk en volkomentlyk genieten, en cesserende alle beletten ter kontrarie. Gedaan in den Haage onder Onzen grooten Zegele hier aan doen hangen den xix September in 't Jaar onzes Heeren en Zaligmakers duizent zes honderd vier en tachtig.

G. F A G E L.

Ter Ordonnantie van de Staaten
SIMON van BEAUMONT.

De tegenwoordige *Regenten* van de *Schouwburg*, hebben het recht der bovenstaande *Privilegie*, voor *Trapolyn*, vergund aan de Erfgenamen van *J. Lescaiffe*.

V E R T O O N E R S.

ONWEETENTHED.

TRAPOLYN.

DOCTOR.

PHILOSOPHIE,

POESY,

OPSMOKKERY.

} Dochters van den Doctor,

T R A -

TRAPOLYN.

KLUCHTSPEL.

EERSTE TOONEEL.
ONWETENTHEID, TRAPOLYN.

ONWETENTHEID.

Yn waarde Trapolyn, myn lekkerbek,
myn leeven!

Aan wie dat al den dag des hemels
schynt gegeven.

O afgod van myn ziel! indien ik om
u ly,

Ik weet heel wel dat gy weêr dubbeld lyd om my.
Onz' teed're zielen zyn vol vlammen nooit te blus-
schen,

Waar door wy wederzyds malkandren streelen,
kuschchen,

'K volprys uw gaaven nooit, 'k voorzie myn onge-
val,

Zo Hymen aan de min my niet haast leev'ren zal.

'K bezwyk voor een gelaat met zo veel schoone
verven;

Ik, die 't al sterven doe, gevoel, helaas! myn sterven.

TRAPOLYN.

Schoone oogen! schoone mond! volmaakte daage-
raad!

ONWETENTHEID.

Van daag is 't niet; maar vreeft op morgen myn ge-
laat,

8 T R A P O L Y N.

'T zal al vergeefs zyn, of gy myn geweld weêr-
streefde.

T R A P O L Y N.

Wat zyt gy spottelyk, aanbidd'lyke, onbeleefde!

O N W E T E N T H E I D.

Wat zyt gy wreed, wanneer gy my dit hert door-
boord!

T R A P O L Y N.

Hoe beef ik, als gy my met uw gezicht vermoord!

O N W E T E N T H E I D. (nen!

Okleine gaauw'dief, guit, beroover van myn zin-

T R A P O L Y N.

Onweetenheid, myn schat! schoon voorwerp om te
minnen.

Om u te volgen, wil ik zyn vervrouwd, veracht,
'K wil nooit iets leeren, als wel zuipen dag en nacht.

O N W E T E N T H E I D. (ken,

Zie hier de waare kracht om zich bemind te maa-
Dit doet my altoos naar uw lief'lyk by zyn haaken.

'K ben voor een minnaar als een lammetje zo zoet,

'K ben voor myn Trapolyn geteeld en opgevoed.

Al waaren duizend, die uw deugden niet bezaaten,

Ik zou ze om u alleen verachten, vlieden, haaten,

Gy, die myn waarde kend, en naagaat overal,

Vertrooostje, dat ik tot de dood u volgen zal.

T R A P O L Y N. (drukken.

Laat ik uw schoone mond eens met myn lippen

O N W E T E N T H E I D.

Niet al te veel, gy zoud myn ziel uit 't lichaam
rukken.

De tyd gebied my, dat ik naa Mamaa moet gaan;

Zo 'k langer toef zal zy my geeffelen of slaan.

T R A P O L Y N.

Vaar wel, lamp van de min!

O N W E T E N T H E I D.

Myn dert'le hertenvanger,

Vaar

Vaar wel!

TRAPOLYN.

Zy zucht.

ONWETENTHEID.

Ik sterf.

TRAPOLYN.

'K bezwyk.

ONWETENTHEID.

Ik kan niet langer.

Wat wreedheid dat men moet verlaten, 'tgeen
men mind!

TRAPOLYN.

Waar of myn droefheid noch eens 't eind van
zuchten vind?

TWEDE TOONEEL.

DOCTOR *alleen.*

DOCTOR.

IK heb twee Dochters vol gepropt van weeten-
schappen, (pen,
Bei zynze voor de pen, ook konnenze wel inap-
Van lichchaam recht en schoon, van geesten hoog-
en groot;
Maar de inkomst was gering die 'k ooit daar van ge-
noot.

Wy leeven heden in een Eeuw vol roefte daagen,
Waar in geen glans noch deugd; maar 't goud elk
kan behaagen.

Een boezem net bezaait, een oog 't gesternt gelyk,
Behaagt de zot niet in een ryk en leevend lyk.

Zegt men tot hem: zie daar twee schoone welge-
maakte!

Hy antwoord: 'k geef niet veel voor 'tgeen, my
nimmer raakte.

In 't kort, een volle kist verdoofd al 't wys en schoon.

Een zee're Trapolyn kwam onlangs hier ter
woon,

Een man met schatten. kan hem iets volmaakts be-
toov'ren, (ov'ren.

Zal een der docht'ren licht zyn hert en schat ver-
Ik was gelukkig, 't huis wierd van wat last verlicht;

Maar hoe vertoonen wy ons best voor zyn gezicht?

'K heb nooit geleerd iets laags te hand'len, of te
spreeken, (breeken.

Om dat myn wysheid nooit gemengt was met ge-

D A R D E T O O N E E L.

DOCTOR, TRAPOLYN.

TRAPOLYN.

Poëten, Muzicyns, Doctoor's zyn onder my,
'K heb geld, Doctoor! gy past best aan myn lin-
ker zy.

DOCTOR. (gend,

'K verwonder my niet veel, 't geval de gekken zee-
Het heeft'er uws gelyk ontallyk wel bejeegend,
Voor u behoefden 't ook een best als gy van kracht,
De mensch is veel te zwak voor zulk een zwaare
vracht.

TRAPOLYN.

De Schilders, de Doctoor's, met alle de Poëten,
Zyn zonder deze last zo gek als gy te heeten.

Fortuin, zo zeggen zy, is blind; maar 't blykt genoeg,
Dat zy twee oogen had wanneer ze naar my vroeg.

DOCTOR. (ten,

Wel aan, tred uit het spoor eens van de ryke zot-
U hoverdy verdiend, dat elk u moet bespotten.

Een man, die van 't geluk veel schatten zyn vertrouwd,
Zo hy geen deugd heeft, is een ongezuiverd goud,
Een schaduw van het licht, vol zwarte en droeve
dampen:

Een Ezel vet gemest van honderd duizend rampen.

Met

Met al uw rykdom gaat, besteed wat voor verstand.

TRAPOLYN.

Ei! wysme, waar Doctoor! verkoopt men 't in ons Land?

DOCTOOR. (pen,

By Muzen, by Apoll', vind men 't met gantsche hoo-
Uw geld is niet zo veel, als gy by my kond koopen.

TRAPOLYN.

By u? dat 's goet, Doctoor, ik koop'er ellef by,
Entrekker al 't verstand uit door de stookery.
De geesten in een vlesch vergaard, zomtyds gedron-
ken.

Wat dunkt u, Doctoor, zoud 't verstand niet haast
ontvonkken?

DOCTOOR.

Aan uws gelyken was uw geld heel wel besteed,
Te beter, als g'er noch wat meêr getal by deed.
Geleerde geesten kan men 't fynste niet ontrekken,
Een aasje weegt veel meêr, als dat van duizend gek-
ken.

TRAPOLYN. (ruikt,

Die handschoen, Doctoor, dunkt my, dat al sneedig
Hy is wel eer ook van een Doctoor eens gebruikt.
Wat dunktje van die lucht? is zy niet van de beste?

DOCTOOR.

Iets deed gy nut om laag, waard gy der zotten leste.
Uw handschoen, zimp'len bloed! ze stinkt zo wel,
als gy,
Spring in de naaste gracht, en wast u beide vry.

TRAPOLYN.

In 't water? neen! Doctoor, dat zou u beeter passen,
Gy kost uw geesten eer, als ik myn lichchaam was-
sehen,

(best,

Gy zyt geen goed Doctoor, de wyn die diend my
Het water dat is in ons lichchaam koorts en pest.

'K geloof gy zoekt aan my een slegte pots te spelen,
Om,

Om, was het mogelyk, iets van myn geld te steelen,
 Dat zal mis zyn, Doctoor, ik houd het met de wyn.
 'K wil liever arm van beurs, als ryk van Doctours zyn.
 De wyn, dat edel nat! hoe zal ik 't u vertellen?
 Wanneer ik zad ben, valt myn lichchaam aan het
 zwellen,

Dan spreek ik van de min met een vergoode taal,
 Dan kusch ik zonder schroom myn Engel duizend-
 maal.

De fierste schoonheid kan zig voor my niet bewaa-
 ren,

'T wil alles zich voor my, 'k wil my voor alles paa-
 ren.

Philis, Flora, Climeen, Daphne, Silvia, Cloris,
 En duizend and're meêr. wat pokken, doctoor, is
 De wyn niet beeter voor een man als ik te raaden?
 Gy moogt in 't water, ik wil in de wyn my baaden.

D O C T O O R.

De zotheid van deez' tyd brocid zulke gekken uit,
 Daar alles om de wyn en vrouwen word verbruid,
 Half dronke zielen, vol vermeetele gedachten,
 Die derven by de wyn zich wys en zaalig achten,
 Dan roemd men van de min, dan is 't Cloris, Cli-
 meen,

Clorinde, Tindaris, Silvia, Djaan, Amarillis, Ga-
 latha, Lais, Alcida, Thirzis, Lidia, Da-
 phne, Delia, Phillis, Flavia, Clorimeen,
 Die beesten, meenen dat ze een kuische maagd ver-
 voeren,

En als 't al om komt is 't een van de slimste hoeren,
 Waar meenig noch een gift van draagt als een ju-
 weel.

Ei! gaap eens, Trapolyn, ik moet ontrent je keel
 En het verheemelte iets wichtigs onderzoeken.

T R A P O L Y N.

Wat wil je doen, Doctoor? wat duivel!

DOCTOR.

Spaar het vloeken.

'T is noodig, dat ik weet, of by jou geld 't juweel
Niet met een zilv're plaat bedekt is in je keel.

TRAPOLYN.

En 't was zo, wat zou 't zyn?

DOCTOR.

'T zal u doorluchtig maaken,
Zo 't zilver u versierd tot binnen in je kaaken.
Van buiten blinkt gy als een Italiaansche Kat,
'T was jammer dat gy ook van binnen niets bezat.

TRAPOLYN. (wen...

Had ik inwendig niets, hoe zouden dan de vrou-

DOCTOR.

Zwyg, zwyg van vrouwen stil, die wy aanbidlyk
houwen;

Spreek met eerbiedigheid van 't goddelyk geslacht.
Een botmuil, die zich om zyn goud beminlyk acht,
Zal roemen dat hy by de vrouwen werd geleeden,
Ja, dat hy om zyn gonst gevierd werd en gebeden.
Vergulde moesaap! leer van my de eerbiedigheid,
Als gy van vrouwen spreekt, die gy haar schuldig zyt.
Alreeds verbeeld uw brein bemind daar van te wee-
zen;

(zen.

Maar op uw schoon gelaat kan men uw waarde lee-
Als 't al gewaand is, dat men zich beminlyk acht,
Is 't van de weerwolf licht, of van de zwarte nacht.

TRAPOLYN.

De vrouwen....

DOCTOR.

Houd u stil. veel lasteraars beroemen

Zich van een kuifche vrouw haar eer en huwlyks
bloemen.

Met moedwil braaken zy haar gift en boosheid uit,
Onkundig welke ramp daar eindelyk uit spruit.

Hebt gy met op de straat zien duizende vermoor-
den, Slechts

Slechts om een enkel woord? wel wie of 't immer
hoorden?

De vrouwen, weet gy niet, hoe teder dat ze zyn?
Een Engelen geslacht in menschelyke schyn,
Waar in natuur bezorgt heeft de oorzaak van ons
leeven,

Ja boven al 't gediert verheerlykt en verheven,
Van geest en lichchaam bei zeer nut en zonder smet,
Daar al wat heerlyk is, zyn woonplaats heeft gezet.

T R A P O L Y N.

De vrouwen...

D O C T O O R.

Zwyg doch, zwyg, 't is waar dat het ge-
beurde, (treurde;
De vrouw, haar maagdezorg vergeeten, lang be-
Maar 't is der vrouwen schuld niet dat zy zich mis-
gaan.

't Bedryf alleenig heeft de deugd en de eer misdaan.
Zo men een vrouw vind, die haar echtgenoot derf
kroonen, (nen.

Ze is niet verpligt haar van die misdaad te verschoo-
Voor 't laatst: de vrouwen zyn een zwak en brot
gediert,

Licht overhellend; maar wat is 'er, dat gevierd
Werd, dat geen zwakheid heeft? dies wil ik voor de
vrouwen, (wen.

Al die haar lastren, de eer en kuisheid staande hou-

T R A P O L Y N.

De vrouwen...

D O C T O O R.

'K zeg u, zwyg, zwyg, zeg ik duizendmaal,
De vrouwen gaan ons ver te boven in 't onthaal.

T R A P O L Y N.

De vrouwen...

D O C T O O R.

'T is genoeg, laat ons van vrouwen zwyg-
gen, Of

Of dat wy spreekende van haar iets zoets verkrygen,
Op dat noch dezen dag de min bevryd van finert,
Een schoone morgenzon laat opgaan in uw hert.

TRAPOLYN.

De vrouwen. . . .

DOCTOR.

(ken.

Kniel, als gy noch meêr daar af wilt spre-

TRAPOLYN.

De juffers. . . .

DOCTOR.

Beeft voor haar tot een eerbiedig teken.

TRAPOLYN.

Haar schoonheid. . . .

DOCTOR.

(meld.

Sterft van min, als gy haar schoonheid

TRAPOLYN.

Haar oogen. . . .

DOCTOR.

Smelt in 't vuur, daar alles in versmelt.

TRAPOLYN.

Haar geeft. . . .

DOCTOR.

Onzaalige! haar geeft zal de uwe rooven,

Niet verder van haar geeft, die alles gaat te boven.

TRAPOLYN.

Haar liefde. . . .

DOCTOR.

Haar liefde gaat zo ver als haar begeert,
Van de oudheid zyn u noch veel voorbeelden ver-
eerd.

Zie de Eedelhoedige Artemize,
Die van haar deugd niets wou verliezen;
Maar eêr' haar kuische schoot ontfloot,
Veel liever lyden wou de dood,
Heeft aan haar man een naam gegeven,
Dat hy en zy noch heden leeven.

Pantheé die wist nergens van,
 Liet haar begraven met haar man.
 Evadne door gedurig fchreijen
 Wou van deez' droeve waereld fcheijen.
 En and're hebben 't meê gedaan:
 Wat heeft Laödami beftaan;
 Zy liet haar doode man opdelfen,
 Begroef noch eens hem en haar zelve,
 Een voorbeeld dat al de eeuwen zal
 Doen roemen van haar ongeval.
 De liefde is niet te vergelyken,
 't Moet alles voor haar liefde wyken.
 Zo dra de liefde haar paalen zet,
 Volgen zy blindelings de wet,
 Haar van de Mingod voorgefchreeven,
 Wat voor of tegen aan wil ftreeven,
 Wat hinderd een verliefd gemoed,
 'T geen haar de dood verachten doet,
 De wreedfte pynen leerd verdraagen,
 Om alles voor de liefd' te waagen.

T R A P O L Y N.

De min....

D O C T O O R.

De min, de min, verliefd een gek als gy;
 De vrouwen ftellen ons de wet van minnery:
 Cæzar, Antonius, den grooten Alexander,
 Wiens krygskonft, eer en deugd betwifteden mal-
 kander;
 Wat overwinningen ook zyn door haar gedaan,
 Nooit heeft de grootfte magt de Mingod weder-
 ftaan.
 Geleerde zelfs zyn voor de minnefchicht niet veilig.
 'T moet alles buigen zo wel heilig als onheilig.
 Een eerlyk man, zou die wel eerlyk konnen zyn,
 Ten zy hy had bemind? 'k moet u wydloopig myn
 Gedachten hier van op een klaare wyze ontvouwen.

Hoor

Hoor dan...

TRAPOLYN.

Zwyg ftil, Doctoor, 'k wil liever van de vrouwen

Nooit hooren. deze taal duurd eeuwig onvermoeid,
'K geloof dat de ooren u zyn in de mond gegroeid.
Geleerde fchynt de luft tot fpreeken aangebooren;
Maar doch het was geen fchand, al leerd gy noch
wat hooren.

DOCTOOR.

'K ben tegenwoordig in een rykdom van myn geest,
'K zou langer fpreeken, was 't niet voor een lompen
beest,
'T is fchand noch vorder met een zot zyn hoofd te
brecken.

TRAPOLYN, *alleen.*

De Doctoor zwygt. nu laat hy tyd voor my te fpreeken,

Elk op zyn beurt, dat geeft een wederzyds gehoor,
Ten minften, luifter toe, myn waarde Heer Doctoor.

'K ben ook zo mal niet, of ik kan wat redeneeren,
En kon ik 't niet, ik zoud het daadlyk van u leeren.
De vrouwen zyn in lift de mannen veel te gaauw,
Bedrieglyk als een slang, hovaardig als een paauw,
Zo licht gelyk de wind, in lusten onverzaad'lyk,
In 't hand'len lafen bars, in 't wrecken ongenaad'lyk.

Der mannen onrust, der bedriegers prooi en roof,
De bron van jalouzy, de straf van stoel en stoof,
De kost voor dieven, en de drank voor modevind-
ders,

Een oorzaak voor het huis van goed en bloed ver-
flinders,

Een kanker voor de ziel, een peft voor al wat leeft,
Een oorzaak daar al 't kwaad zyn eerft begin af
heeft.

B

Wat

Wat dunkt u nu, Doctoor, kan ik geen vrouwen pryzen?

Of lust het u, hoor toe, ik zal het u bewyzen.

Geef maar wat tyd, Medé... maar slapperment, Doctoor!

Waar drommel benje? leen een oogenblik gehoor.

VIERDE TOONEEL.

DOCTOOR, TRAPOLYN.

DOCTOOR.

HOe balkt den Ezel, 't schuim van platters en van Leeken!

TRAPOLYN.

Vermag 't geluk Doctoor, dat wy uw Dochters spreken?

Kan 't zyn? een uurtje, bid ik, haar te moogen zien.

DOCTOOR.

'T is twyffelachtig, of 't met reden mag geschiên,
Myn Dochters zyn niet voor de onnutte klappe-
ryen,

Zy vlieden zelf de lucht der minste zotternyen;
Doch wat uw slechtheid raakt; word lichtelyk ver-
schoond,

'T geval heeft u daarom, als noodig, gunst getoond.
Myn Dochters hebben geest genoeg voor al uw lee-
ven,

Uw schatten zyn voor haar, haar geest voor u ge-
geeven,

Zo smelt gy beid' het goud en wysheid onder een.

Een dubbele hoogheid van al 't sterfelyk aangebeên.

Als gy den nazaat dwingt, om tot uw lof te zingen,

Daar duizend wyze zich als om te bersten dringen,

De een is Philozophie, en de ander Poëzy,

Twee koffers vol verstand, juweelen van waardy.

In de eerste zal men voor de min wat moeite vin-
den, Om

Om dat zy 't zwakheid acht, zich daar aan te verbinden.

Daar boven is ze fier, en zedig van gelaat,
 Een foort van uitzicht, dat aan vrouwen deftig staat;
 Maar de and're is vrolyk en vol leevende gedachten,
 Daar niet als zoetigheid en lust van is te wachten,
 Zy zingt, zy speelt en danst geduurig op de maat,
 Haar taal is wonderlyk, die nimmermeer verzaad,
 Gy zult iets ongemeen bespeuren in haar gaaven,
 De kunst in beiden doet haar in 't gesternte draaven.
 Twee huizen maar van hier, daar woond Onwetentheid,

Die van veel pronkers om haar zotheid word gevleid.

Myn Dochters zullen nooit in de echt of 't huwlyk treden,

Als met een gek om 't geld, of wys man om zyn zeden.

De kans die staat u schoon, denkt wat gy kiezen moet, (goed.

Wacht niets van uw verstand, maar alles van uw TRAPOLYN. (den,

Doctor, de Onwetentheid beviel my in uw re-
 Gy toond haar door uw konst aan ons vol lieflyk-
 heeden,

Ik hebze lang bemind, het is een lekker dier,
 Ze is als een Hen zo kuis, als een Kalkoen zo fier,
 Zegt my niet meêr daar af, ik mocht'er ook heen
 loopen.

DOCTOR.

Men mocht u in een zak wel aan malkander knoo-
 pen,

En graaven 't huwlyks bed voor u een mylin't zand,
 Daar is van uws gelyk verschiet genoeg in 't land;
 Maar ziet myn Dochters eerst, en wat dat zy ver-
 moogen.

T R A P O L Y N.

Dat's regt, de Kat eerst zien dan word men niet be-
droogen.

Roep haar.

D O C T O O R.

Poëtica, & Philozophica.

V Y F D E T O O N E E L.

P O E Z Y , P H I L O Z O P H I E , D O C T O O R ,
T R A P O L Y N .

Q U I D v i s p a p a ? e g o s u m p a r a t i s s i m a .

P H I L O Z O P H I E .

A d s u m t i b i p a p a , q u i d d e m e c u p i s ?

D O C T O O R .

A c c e d i t e .

T R A P O L Y N .

Cupis, is Cupido, 't komt raar.

Ik Cupido, dat's goed, 'k gelyk hem op een haar,

Ik moord zo wel als hy. myn oogen, myn gedach-
ten

Zyn zonder weedergaâ vol onbekende krachten.

Indien de min by ons werd ongekleed verbeeld,

Moest gy de vorm zyn, daar zy door my wierd ge-
teeld.

Uw boezem zou de troon van ons gezag vertoonen,

Op uw volmaakt gezicht was in 't gesternte woo-
nen, (dag,

De Bliksem schoot uit ons veel vlammen nacht en

Als gy Adonis, ik myn schoone Venus zag.

P O E Z Y .

Myn Oom Parnas, myn Moei de deftige Iperboole,

Geloofden, my noch maagd zomtyds iets wierd
ontstoolen.

Op dat voor my haar vrees en zorg wierd uitgebluft,
Wierd

Wierd 't huwelyk geacht de zetel van myn rust.
 Gelyk myn Vader nu begeerd, dat ik zal paaren,
 Om dat ik eens een vrucht natuurelyk zal baaren.
 Een Galamatias nam stout'lyk aan die naam,
 Dat ik zyn Moeder was, daar van ik my noch
 schaam.

Vceland're derven zich beroemen uit myn looten;
 Maar weinig hebben de eer van dit geluk genooten,
 Zy draagen slegts de naam, vertoonen de enkle
 schyn,
 Daar het myn Kind'ren niet; maar die van Bacchus
 zyn.

DOCTOR.

Die Vriyer, Dochter, kan hy u verstand behaagen?
 P O E Z Y.

Door my zal hy de naam van groot Poët haast draa-
 gen.

'K zal hem verheffen, dat hy haast een punt dicht
 maakt,

Waar door hy op Parnas ten top van eer geraakt.
 Of 't hier of daar wat stoot, daar is niet voor te vree-
 zen,

Ik zal 't verbeeteren, hy 't dikmaals overlezen,
 Zo word ik om de kunst, hy om zyn goud bemind,
 En van een bastard maak ik hem myn egte kind.

TRAPOLYN.

Ik een Poët, sint Jos! waar word ik voor verslee-
 ten,

Voor 't middagmaal my zien van lett'ren opgege-
 ten,

Dat zou my schoon staan. neen, waarachtig ik be-
 geer

De naam niet van Poët, een tytel zonder eer.
 Myn Moeder in de wieg heeft voor my zorg ge-
 draagen,

Dat ik al vroeg wierd van die malle lust ontslaagen.

Tien, twintig poeijertjes, daar heb ik al de konst,
 Meede overwonnen en het lichchaam uitgebonst.
 Waarom zoude ik op nieuw de konst weêr op gaan
 slikken,
 Daar meenig in 't begin van armoede aan moet stik-
 ken.
 Neen, vreeten, zuipen, zo ik 't noch niet recht ver-
 itaa,
 Dat wil ik leeren, dat my geen te boven gaa.
 Elk moet betrachten, zich by 't sterfelyk te verheffen,
 Dat in iets, 't geen hy kan, hem niets kan overtreffen.
 Gy houd het met de kunst, ik met de wyn, 't gebraad.
 Laat zien, van 't geen hy volgt, wie dat het best ver-
 staat, (ken,
 En om in 't meest of 't minst uw glory niet te raa-
 Zo zal ik, zoete maagd, nooit stomp, of punt dicht
 maaken.

PHILOZOOPHIE.

Van my, myn Heer, wat dunkt u van myn schoon
 gelaat,
 Ik heb iets wonderlyks in 't geen my deftig staat,
 'K doe alle menschen op myn weetenschap verzot-
 ten,
 'K doe haar verachten, die de onnoozele bespotten.
 Ik breng 't geduld en de stantvastheid in de ziel,
 Dies of 'er tusschen man en vrouw een fout geviel,
 By my kan yder troost voor zyn gebreeken zoeken,
 Ik heb 'er duizenden geneezen met myn boeken.
 Wy houden vast dat al 't gebearlyk moet geschiên:
 Dies hoordege aan my, zult gy myn strikken niet
 ontvliên.
 En 't zal u nut zyn; want, of 't ook eens mogt gebeu-
 ren,
 Dat ik door lust of dwang my van uw af liet scheu-
 ren,
 Hoe droevig ook aan u myn afzyn weezen zou,
 'K zou

'K zou met myn wederkomst u troosten in uw
 rouw, (gen,
 Vervuld van lydzaamheid al uw verdriet doen draa-
 Dat ik en niemand u zo teder zal behaagen.
 Ten lesten, 'k zal....

TRAPOLYN.

Ho, ho, mevrouw Philosophie!

Wat droes! gy weet zo veel als ik en and're die,
 Uw geesten zouden met de myne niet wel passen,
 Reeds bezig om myn hoed zo blindlings te doen
 wassen, (niet,
 Dat zou misstaan. myn hair bedekt het voorhoofd
 En't zouje zeer doen, als ik met een zoen je eens
 stiet, (len,
 Dan was 't myn beurt, om u te troosten. vize gril-
 'K laat troosten, wie je kan, en die je troosten willen,
 Met al dit troosten. wel, dat zou behaaglyk zyn.

POEZY.

Philosophie is u te hoog geleerd; maar myn
 Gedachten zult gy klaar en meêr bevallig vinden,
 'K ben vroolyker, en laat my ongedekt ontwinden.

TRAPOLYN.

Dat's waar; maar gy gebruikt het masculin te veel,
 Zou't feminin zo wel in het regeerend deel
 Niet kunnen werkken, en zyn opzicht kunnen nee-
 men?

Maar neen! het feminin, schynt u te veel te teemen.
 Het masculin is vlug, ontdekt terstond de zaak;
 Maar 't feminin is al zo nutlyk voor 't vermaak,
 Dies is 't by 't feminin te blyven u geraaden,
 Om dat het masculin onmooglyk kan verzaaden.

POEZY.

Wat my belangt, 't vermaak van rym en Poëzy,
 Dat is in 't masculin en feminin voor my
 Behaaglyk; maar men moet het naakt en klaar ge-
 bruiken,

Het masculin mag na niets onverstandigs ruiken,
 Het feminin moet schoon zyn, helder uitgezocht,
 Zo word het beide door de konst aan een verknogt;
 Maar in zo weinig tyd kan ik 't u al niet leeren,
 Waar dat het feminin moet buigen of regeeren.

T R A P O L Y N.

Of 't feminin zich buigt, of 't masculin regeerd,
 Van 't mas- en feminin is al genoeg geleerd,
 'Kzeg noch, ik wil my nooit met vaerze maaken
 moeijen,
 De beste vaarzen, dat is 't maakzel van de koeijen.

P H I L O Z O P H I E.

Gy hebt gelyk, myn Heer! gy zyt een eerlyk man,
 Myn hooge weetenschap daar roemd de waereld
 van,

En om door myn beleid ten top van eer te raaken,
 Moet ge een bekentenis, dat yder vast stelt, maaken.
 By voorbeeld: vyf en drie zyn acht, en drie zyn elf,
 'T is zo veel moeite niet, de telling spreekt van zelf.
 Nu is 'er iemand, die u dit zal tegenspreken,
 Hier moet gy vast op gaan, en schoon dat iemand
 spreeken

(vast
 Gebuiken wou en u 't verstand omzetten, houd het
 Dat acht en drie is elf. iets van natuurkund past
 U ook te weten; maar die wint gy hier met slaapen.
 'T verstand valt aan myn zyd' in de mond zonder
 gaapen.

Van 't sterven en 't geval, den oven en de lucht,
 Dat word zo ligt gevat als uilen in de vlucht.
 'T ontleeden van een mensch zult gy zo maklyk
 vinden, (binden.

Dat gy u zonder schroom met my moogt gaan ver-

T R A P O L Y N.

Juffer Philozophi gevalt my wonderlyk,
 Ze is van welspreektheid gelyk een schaap zo ryk.
 Dat zyn de proeven van grondreeg'len en gedach-
 ten, Dat

Dat acht en drie is elf, wat mag men meêr verwachten?

Van zo veel wysheid! acht en drie is elf. Ô Sint Crispyn!

Wie dorst gelooven, dat ik zo geleerd kost zyn?

Maar van den oven, van de dood, en 't mensch ontleeden,

Ben ik noch veel te zwak. Mejuffer, weest te vreedat ik van u zo veel geleerd heb en gevat,

Dat 'k onverstandig was, indien ik meêr bezat,

'K heb geen behaagen in uw duist're weetenschappen.

P O E Z Y.

Met my kund gy gerust naar Venus altaar stappen,

'T zal alles bloemwerk zyn wat dat'er is gestrooid,

Myn konst heeft ons een bed van roozen opgetooid,

Van myrthen, en eglantier, lourier en pallem blaaden,

De lust zal eeuwig zyn daar in wy zullen baaden.

'K zal u verhaalen van de Muzen, van Parnas,

Hoe 't met Apoll' en met zyn kuische Dafne was,

Hoe hevig hy, van min vervoerd, haar vlugge schreeden

Vervolgde, door de lucht zyn zuchten en gebedden

Vermengde, dat het bosch weêrgalmdc van zyn klagt,

Hoe dat Narcissus elk; maar nooit zich zelf veracht,

Dat hem het leeven kost, en duizend and're zaaken,

Waar meede ik u altyd zal vleijen en vermaaken.

De langste nacht zal u te kort zyn, en de dag

Versmelten in de vlam van kusjes en gelach,

Zie daar, wat schoonheid, eer, lust, deugd en jeugd kan geeven,

Zult gy aan my gehuwd, bekoomen en beleeven.

T R A P O L Y N.

'T is veel beloofd, zo kort, zo bondig en beknopt;

Maar van die gaaven ben ik tot myn keel gepropt,

Vergoode Poëzy, schoone Philozophie,

Jo bazio la mane à vostra signorie.

'K zou nooit een middagmaal met vreên doen, zo
'k met een

Van deze opsnijfers my in 't huw'lyk ging besteen.

De taafel acht ik meêr, als al die snapperyen,

Wat schoonheid naderd my? hier is wat nieuws te
vryen,

Sta vast, nou zet vry konst en alle listen by,

Hoe heet die wakk' re tas?

POEZY.

Dat is Opfmokkery.

Z E S D E T O O N E E L.

POEZY, TRAPOLYN, PHILOZOPHIE,
O P S M O K K E R Y.

TRAPOLYN.

Dat zal de myne zyn, 'k houd ook veel van die
zwieren, (ren,

Hier in alleen verschilt het menschedom van de die-

De meeste menschen zyn noch dommer als 't ge-
diert, (sieraad,

Om dat de paauw en duif zich met haar staart ver-

'T natuurlyk schoon dat laat de luiheid steeds ver-
sien, (menschen,

En word een nieuw gediert en schaduw van de

Dat lyf staat overend, die verf en kleur is schoon,

De lely lyd hier schand, de roos vol schaamte en
hoôn, (kerye!

Bezwynt en vlugt van hier. volmaakte Opfmok-

Ik mag het hoofd en hals sieraad zo preuts wel lyen.

'T zyn vyanden van deugd en van welleeventheid,

Die tegens uw gebruik haar hebben ingeleit.

Ik bender voor. ziet hier een minnaar voor u waar-
de, (heid spaarde,

'K ben die waar aan 't geluk nooit konst noch mild-

Ik geef 't weêr over dok, zo los als ik het kreeg;

Maar

Maar Juffer zitten my die strikken wel ter deeg?
 Men zegt, dat alles my zo wel staat aan myn beenen,
 Zy zyn niet dik juist; maar dat bruit noch also hee-
 nen,

Die canons, & myn ziel! die zyn van veel waardy;
 Maar wat ik draag of niet, 't past alles wel aan my,
 Daarom als ik de straat gebruik, 'k mag 't u verklaa-
 ren,

Roept yder: wilt uw hert voor Trapolyn bewaaren.

OPSMOKKERY.

Gy toond my uw verstand, bevallig aan myn lust.
 Myn hoop heeft lang voorheen op zulk een man
 geruft,

Behaag ik u? 'k zal my naar uwe wenschen voegen,
 My meêr versieren, om u becter te genoegen.

TRAPOLYN.

Dat meisje is een bevallig meisje,
 Zy antwoord zedig kort en net,
 Dat 's voor een tafel, bank en bed,
 Geen leelyk noch onsmmaaklyk vleisje.
 Dat oog straald als een duivenet,
 'T berooverd meêr, als dat van Leisje,
 Ze is schoon, al, waarjer maar op let,
 Vraag het aan Kreelis, Kryn en Tysje,
 'K wed, dat van drie geen becter het,
 In 't kort, dat lief en lekker meisje,
 Dat antwoord zedig, fraai en net.

OPSMOKKERY.

(dig,

'K ben prompt in antwoord en tot alle dingen vaar-
 In 't onderhoud alleen bekwaam, gezien en aardig,
 Niets vloeit'er uit myn mond of 't is vol ambrozyne,
 Myn asem wierook, de gedrongene jasmyne
 Myn hoofd bedekt een bosch van alderly sieraaden,
 Een volle winkel kan ik met gemak ontladen,
 'K bemin 't gebrek veel eer der taafel, als van 't lyf,
 Geen man verflout zich, dat hy lasterd myn bedryf,

'K ver-

'K verleen bezoek, en gaa de gantsche waereld vinden,

'K vereer myn man een zwerm van heeren tot zyn vanden,

Al wat doorluchtig is, dat voerd men in myn huis,
'K leg by een ander of een ander by my t'huis.

T R A P O L Y N.

Gy zyt verplichtend vol van ongemeene gaaven;
Maar aan de taafel my niet zat te mogen laaven,
Dat is myn lult niet, want den disch dat gaat voor al,
'K begin te twyf'len, of ik u beminnen zal.

De onnoosle onweetentheid speeld my noch in de zinnen,

Was die'er niet, 'k zoud u de naaft daar aan beminnen
Als aan Philozophie, als aan de Poëzy,

Zo kusch ik ook uw hand, volmaakte Opsmokkery!
Uw zinnen alle zyn zeer verre van de mynen.

P H I L O Z O P H I E.

Laat dan het oog van gonst eens voor myn waarde schynen.

P O E Z Y.

Hoogged'le Trapolyn, held zonder weedergaâ.

O P S M O K K E R Y.

Myn overwinnaar in wiens banden ik vergaa.

T R A P O L Y N.

'T is alles ydel, uw geleerde kracht van spreken,
Is voor het hert niet; maar alleen om 't hoofd te breeken,

Gy Poëzy, 't is best, dat gy uw maagdom houd,
Op datge uw vaerzen met geen schand bevestigden zoud.

Was ik uw Bruidegom, uw kostelyke lett'ren
Zoud elk om mynent wil verdoemen en verkett'ren,

De Muzen zyn ook maagd, en gy volgt haar op 't spoor.

Als

Als ik zo stout was in het huw'lyk , om my door
De steilte van Parnas op Helicon te dringen,
Mogt Pegazus vergramd my weêr om laag doen
springen.

P O E Z Y .

In Amsterdam zyn al de Muzen zelden maagd,
En 't is geen schand, of men daar ook een bastard
draagt,
De waereld moet vol zyn van zienden en van blinden,
Geen Muzen zyn zo slegt, die geen Apollo vinden.

P H I L O Z O P H I E .

Bemind ons.

P O E Z Y .

Volg my na.

O P S M O K K E R Y .

Houd op van ons te haaten.

T R A P O L Y N .

Ik kan de Onwetentheid zo trouw'loos niet ver-
laaten,
Van jongs op ben ik voor die schoonheid opgevoed,
'K ben by haar onbezorgt en vroolyk van gemoed.
Maar daar komtze aan, myn zon! die 'k eeuwig
liefd' zal draagen.

Z E V E N D E T O O N E E L .

ONWETENTHEID, P O E Z Y , T R A P O L Y N ,
P H I L O Z O P I E , O P S M O K K E R Y .

O N W E T E N T H E I D .

VErraader, ongetrouwe! ondankb're! die uw
daagen
Aan my verschuldigd zyt, waar toe zo ver van my
By and'ren u gewaagt. Me juffer Poëzy,
Gy zyt wat onbeschaamt, om yder aan te randen;
Philozophi't verstrekt aan uw verwaandheid schan-
den, Dat

Dat gy een man ophoud, die my alleen behoord;
 Engy, Opfinkkery, die fchier u zelf vermoord
 Met al die ftrikken, die een paard pas weg kan draa-
 gen,

Laat af myn Trapolyn zo fchaamt'loos naar te jaa-
 gen,

Roofd my geen hert, dat hy alleen my overgaf.
 Want zonder Trapolyn bemin ik niets als 't graf.

T R A P O L Y N.

Myn lieve Onwetentheid!

P O E Z Y.

Weergaadelooze banden!

Dat's liefde, dommen bloed! kusch uw matres de
 handen,

Gy paff by dit juweel, de fchoone Onwetentheid.

A C H S T E T O O N E E L.

D O C T O O R, O N W E T E N T H E I D, P O E Z Y,
 T R A P O L Y N, P H L O Z O P H I E,
 O P S M O K K E R Y.

D O C T O O R.

HEbt gy met Trapolyn het huuwelyk bereid?
 Zien wy hem trouwen?

P H L O Z O P H I E.

Ja.

D O C T O O R.

De vreugd maakt my verleegen.

*K moet dansen, om 't vermaak van die verkreege
 zeegen.

P H I L O Z O P H I E.

Maar 't is met ons niet, dat hy zich verbonden heeft,
 'T is voor Onwetentheid, daar hy voor sterft en
 leefd.

D O C T O O R.

Hy kieft de Onwetentheid, ontaarde, bastart, bot-
 muil!

Ver-

Verachte, domme bloed, verkeerde, blinde potuul!
 Hebt gy de stouthheid? dat gy het volmaakt ver-
 smaad,

En kust het schuim van rap en hoeren op de straat?
 Bevuilde smots! besmeert van 't galgenaas en boe-
 ven,

Gy zult de proef noch zyn van pynbank en van
 schroeven,

Myn Dochters om een snol verworpen en veracht,
 Trouwd wysheid armoê, daar de Onwetentheid
 om licht.

Dat Socrates u doet verslinden.

En Plato laat de strot toebinden.

Acteons hoorens door de strop,

Noch naar uw dood staan voor uw kop.

Dat Solon u de nek doet breeken.

Dat Zeno u aan 't spit doet steeken,

Dat Epicuur met dit gebrat,

Niets als zyn kat en hond verzaad.

Dat al de wyzen, de een na de ander,

U geef'len tien jaar na malkander:

Dat elk een lid scheurd van uw lyf

Voor een vermaaklyk tydverdryf:

Voor 't laatst, dat bliksem, haegel, donder,

Dat al de vlammen boven, onder

Zich mengen tot uw ondergang:

Verdoemde, wacht uw straf eerlang.

POEZY.

'Kzal uw verdorde ziel haast met een pundicht
 straffen,

Die tegen wolven spreekt moet als de honde blas-
 fen.

PHILOSOPHIE.

Wacht ook tot dankbaarheid iets loflyks van myn
 geest,

Ik schryf terstond een boek van Trapolyn het beest.

O P S M O K K E R Y.

Ik zal u ook de hoön my aangedaan betaalen,
 'K verbiê, van nu af, dat gy nimmer u opbaalen
 Laat vinden. want ik zou myn dienaars 't narre-
 hoofd

Doen roffen. 't word u tot erkentenis beloofd.

O N W E T E N T H E I D.

O wijze wasjes van al deze schoone wenschen,
 Voldoen wy ons geluk in spyt van alle menschen,
 Die my volgt, moeit zich niet met zorgen voor de
 tyd.

Kom, waarde Trapolyn, verduuren wy de nyd.
 Onwetentheid zal u zo zagt en lekker strooken,
 Dat gy bekennen zult, dat haar nooit heeft ont-
 brooken

Aan lusjes zonder tal. 't geluk geeft mild en bly,
 Onwetentheid voor u, en Trapolyn voor my.

T R A P O L Y N.

Gaan wy bezitten ons geluk met rust en vreden.
 De grootste vyand van de mensch dat is de reden.

E I N D E.